

Výroční zpráva o implementaci Operačního programu Životní prostředí 2014 - 2020 za rok 2022

SHRNUTÍ PRO VEŘEJNOST

(čl. 50 odst. 9 nařízení (EU) č. 1303/2013)

Operační program Životní prostředí 2014–2020 (dale jen “OPŽP”) navazuje na Operační program Životní prostředí 2007–2013. Jeho hlavním cílem je ochrana a zajištění kvalitního prostředí pro život obyvatel České republiky, podpora efektivního využívání zdrojů, eliminace negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí a zmírňování dopadů změny klimatu.

Řídicím orgánem je Ministerstvo životního prostředí, zprostředkujícími subjekty jsou Státní fond životního prostředí ČR pro všechny prioritní osy s výjimkou prioritní osy 4 a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR pro příjem a hodnocení žádostí v prioritní ose 4.

Celková alokace OPŽP je 2 789 613 538 EUR prostředků EU (resp. 3 281 898 284 EUR celkových způsobilých výdajů), tj. cca 70,9 mld. Kč.

OPŽP je rozdělen na šest prioritních os – pět věcných a jednu podpůrnou:

Prioritní osa 1: Zlepšování kvality vod a snižování rizika povodní je zaměřená na snížení znečištění povrchových a podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod, na zlepšení jakosti a dodávek pitné vody pro obyvatelstvo, na zajištění povodňové ochrany intravilánu a hospodaření se srážkovými vodami a na snížení rizika povodní.

Prioritní osa 2: Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech je zaměřená na projekty zlepšující kvalitu ovzduší a omezující emise znečišťujících látek do ovzduší s důrazem na využití nových, šetrných způsobů výroby energie a zlepšení systému sledování kvality ovzduší.

Prioritní osa 3: Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika je zaměřená na kvalitnější nakládání s odpady, ke snížení produkce odpadů, prevenci environmentálních rizik a k odstraňování starých ekologických zátěží.

Prioritní osa 4: Ochrana a péče o přírodu a krajinu je zaměřená na zastavení poklesu biodiverzity, ochranu ohrožených rostlin a živočichů, zajištění ekologické stability krajiny a na vznik a zachování přírodních prvků v osídlených oblastech.

Prioritní osa 5: Energetické úspory je zaměřená na zvýšení využívání obnovitelných zdrojů energie při výrobě tepla nebo elektřiny, efektivnější využívání odpadního tepla či na snížení energetické náročnosti veřejných budov.

Prioritní osa 6: Technická pomoc představuje financování podpůrných činností nezbytných pro zajištění implementace operačního programu.

Výzvy:

V roce 2022 byly vyhlášeny 4 nové výzvy, a to v rámci prioritních os 3, 4 a 5. Dalších 6 výzev vyhlášených v předešlých letech bylo pro příjem žádostí otevřeno i v roce 2022 (z toho 2 výzvy v rámci Prioritní osy 6). Ke konci roku 2022 bylo vyhlášeno celkem 163 výzev v objemu převyšujícím celkovou alokaci OPŽP, z čehož 13 výzev bylo vyhlášeno speciálně pro integrované nástroje.

Finanční nástroje (dále také "IFN"):

Od roku 2017 je spuštěn finanční nástroj v rámci Specifického cíle 3.5 "Snížit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení". Výzva č. 1/2017 IFN pro příjem žádostí byla pro příjem žádostí uzavřena dne 28. 2. 2021.

K 31. 12. 2022 získalo rozhodnutí ministra o poskytnutí podpory 12 aktivních projektů, z nichž je 11 projektů v realizaci. Žádný další projekt není v procesu hodnocení ani schvalování.

Integrované nástroje:

V rámci OPŽP jsou využity integrované nástroje ITI a CLLD. Souhrnná alokace činí 103,76 mil. EUR / 2,525 mld. Kč (nástroj ITI 57,53 mil. EUR / 1,4 mld. Kč, nástroj CLLD 46,23 mil. EUR / 1,125 mld. Kč) prostředků EU. Vzhledem k dlouhému procesu hodnocení Integrovaných strategií (ITI) a Strategií CLLD byly vyhlášeny výzvy pro integrované nástroje počátkem roku 2017. Celkem bylo v průběhu programového období vyhlášeno 9 výzev pro ITI a 4 výzvy pro CLLD. Celkem bylo v rámci těchto výzev přijato 341 projektů ve výši 1,4 mld. Kč / 56 mil. EUR prostředků EU.

K 31. 12. 2022 byly všechny přijaté projekty vyhodnoceny, přičemž 240 projektům byl vydán právní akt o poskytnutí podpory v celkové výši 0,8 mld. Kč / 34,5 mil. EUR prostředků EU. Ke konci sledovaného období byla většina projektů fyzicky dokončena, u většiny zrealizovaných projektů zaměřených na ochranu přírody ještě probíhala následná péče.

Finanční pokrok:

V roce 2022 neproběhla žádná realokace finančních prostředků. V průběhu roku se však na implementaci programu začaly výrazněji projevovat dopady stále probíhající vojenská agrese na Ukrajině, a to ve formě odstupování od dříve schválených projektů či prodlužováním termínů realizace zadávacích řízení. Jelikož programu na konci roku hrozilo nedočerpání alokace programu, Řídicí orgán spolu se zprostředkujícími subjekty přijaly kroky k eliminaci tohoto rizika, přičemž je předpokládána realokace finančních prostředků ve 2Q/2023 – konkrétní návrhy realokací budou vycházet z analýzy programu plánované na přelom 1Q a 2Q/2023.

K 31. 12. 2022 bylo od začátku programového období zaregistrováno 15 464 žádostí o podporu ve výši cca 7,2 mld. EUR celkových způsobilých výdajů, z čehož 341 žádostí o podporu bylo podáno v rámci integrovaných nástrojů. Nejvíce žádostí o podporu bylo od začátku programového období předloženo do Specifického cíle 5.1 "Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie", a to 3 808 žádostí.

Řídicí orgán ke dni 31. 12. 2022 schválil 9 858 žádostí o podporu v celkovém finančním objemu 4 mld. EUR celkových způsobilých výdajů (vč. IFN) a dalších 227 žádostí o podporu ve výši 234 mil. EUR celkových způsobilých výdajů tvořilo náhradní projekty v tzv. zásobníku projektů. Finanční podíl projektů integrovaných nástrojů na všech schválených žádostech o podporu činil 1,3 %.

Od začátku programového období byl vydán právní akt u 9 685 projektů v celkovém objemu 3,7 mld. EUR CZV, přičemž v první polovině roku 2018 byla vydána Registrace akce a rozhodnutí

o poskytnutí dotace na IFN SC 3.5. Finanční podíl projektů integrovaných nástrojů na všech vydaných právních aktech činil 1,4 %. Do konce roku 2022 tak bylo z pohledu právních aktů zazávazkováno 112 % alokace programu.

Pravidlo N+3 pro rok 2022 bylo za OPŽP splněno již v roce 2021. Ke dni 31. 12. 2022 byly Evropské komisi předloženy průběžné žádosti o platby ve výši cca 2,409 mld. EUR.

Komunikace:

Příjemci dotace a potenciální žadatelé byli kontinuálně informováni prostřednictvím ověřených nástrojů, jako jsou internetové stránky programu www.opzp.cz, časopis Priorita, konzultace na krajských pracovištích SFŽP ČR a regionálních pracovištích AOPK ČR. Komunikace OPŽP v roce 2022 se zaměřovala na představení nových možností OPŽP 2021–2027 a propagaci realizovaných projektů OPŽP 2014–2020 jako příkladů dobré praxe. Během roku se konalo celkem 27 seminářů (prezenční i on-line) a terénní exkurze na projekty. OPŽP se představil na veletrzích FOR PASIV, Aquatherm Praha, Stavební veletrh Brno a FOR ARCH. V květnu se OPŽP prezentoval na Dnu otevřených dveří příjemce dotace v Českém hydrometeorologickém ústavu v Praze a dále na dvou akcích pořádaných MMR-NOK a Zastoupením Evropské komise: Dnu Evropy na Střeleckém ostrově v Praze a Dnu otevřených dveří na zámku Kačina. V červnu se pracovnice MŽP zapojily do Festivalu otevřených dílen na pražské náplavce, který je pořádán Knihovnou HI. m. Prahy. Festival Ekofilm se uskutečnil v Brně ve dnech 13. až 15. října. V rámci všech akcí pro širokou veřejnost byly prezentovány úspěšné projekty v okolí místa konání a probíhaly kvízy zaměřené na předcházení vzniku odpadu a třídění. Akce zaznamenaly vysoký počet návštěvníků, především rodin s dětmi. Na sociálních sítích byly informace o OPŽP pravidelně zveřejňovány na Twitteru a na síti LinkedIn. Videá a podcasty zaměřené na předsednictví ČR v souvislosti s oblastí životního prostředí propagující podpořené projekty byly šířeny pomocí youtube kanálu a sdílením na sociálních sítích. V květnu 2022 proběhla v médiích kampaň na kotlíkové dotace, jejímž cílem bylo informovat nízkopříjmové domácnosti o možnosti získat dotaci, a tím podpořit čerpání v krajích. Spotová část TV kampaně byla umístěna na kanálech nejsledovanější televizní skupiny Nova, sponzoring na TV Prima. TV kampaň byla doplněna on-line, rozhlasovou a printovou kampaň.